

rellevants com són les pautes reproductives, els rols familiars, els valors, etc. L'estructura del treball va en consonància amb la metodologia emprada, amb un treball de camp tant a origen –Gàmbia– com a destí –especialment a Olot, Banyoles i Salt–, utilitzant diferents fonts d'informació.

Ens trobem davant d'un llibre d'una innegable utilitat per a professionals de l'educació, tècnics de l'Administració i, en definitiva, per a qualsevol persona interessada a conèixer un fenomen complex com és de les migracions i l'anàlisi dels col·lectius. Alhora és un llibre que, tot i que se centra en el procés d'assentament a les comarques gironines, és perfectament vàlid i exportable en el context català, ja que si bé és cert que cada municipi presenta les seves peculiaritats, a grans trets el procés d'assentament es produeix en un marc de referència comú com és el català.

La publicació de llibres com aquest és una bona notícia i és de justícia felicitar la Diputació de Girona per la magnífica edició que s'ha fet. De totes maneres, seria bo que es cuidés la difusió i que obres d'aquest estil arribin a tots aquells centres i institucions que els pugui ser útil.

Xavier Casademont

La tradició medieval

Dos impresos facsímils de la passió catalana del s. XVIII
(Vic, 1773 i Manresa, 1798).
Centre d'Estudis de la Setmana Santa de Girona. Girona, 2005. 210 pàgines.

L'edició de dos impresos facsímils de la passió catalana del segle XVIII ens permet endinsar-nos de ple en el final d'aquest segle, en un moment històric de transició cap a una nova era. A nivell internacional ens trobem en l'etapa de la Revolució Francesa, de la industrialització i de la Il·lustració.

A nivell local, és una etapa de puixança econòmica: el port de Barcelona actua com a punt d'enllaç entre la indústria catalana i el mercat americà. També, a final del segle XVIII documentem l'obertura del mercat de Catalunya envers la península ibèrica.

En aquest context de canvi social i econòmic trobem aquestes dues representacions de la passió de Crist, fruit de la tradició medieval. Si ja al principi de l'alta edat mitjana l'església optà per

promoure els seus dogmes mitjançant les imatges a les esglésies, a partir del segle XIV s'inicià una intensa activitat dramàtica en l'àmbit religiós. Aquestes escenificacions de diferents apartats de l'evangeli es duïen a terme per membres del capítol a les esglésies o capelles relacionades amb el tema de la representació. A la catedral de Girona s'han documentat representacions a les capelles del Sant Sepulcre i de la Resurrecció.

L'activitat dramàtica per part de l'església tenia com a principal finalitat ensenyar i recordar l'evangeli a la població. Petites obres de teatre revivien les principals escenes de la passió de Jesucrist.

Amb el pas dels anys les representacions es popularitzen tant que a partir del segle XVII es començaren a constituir les confraries. Eren agrupacions gremials que tenien com a activitat principal la cura d'una església o capella, i donaven suport al pas de la Setmana Santa i a la representació de la passió de Crist. Aquestes escenificacions es feren tan populars que al segle XVIII el bisbat començà a controlar les seves representacions per tal d'evitar caure en abusos.

Així doncs, ens trobem davant dos textos que es crearen en un moment de canvi a nivell local i internacional però que tanmateix ens recorden que l'evolució eclesiàstica va seguir el seu propi ritme. D'altra banda aquests textos tenen una

especial rellevància a nivell lingüístic: cal no oblidar que foren escrits després d'haver-se implantat el Decret de Nova Planta. Amb la supressió de la capacitat política catalana també es va suprimir la seva expressió i es va perseguir la llengua pròpia de Catalunya. En aquesta etapa, l'Església va ser de les úniques institucions que van donar suport a la llengua catalana, l'edició d'aquestes dues passions n'és una mostra. La seva lectura denota els castellanismes que la població de Vic i de Manresa van anar adquirint al llarg del segle XVIII com a conseqüència directa del deteriorament lingüístic, però la lectura paral·lela ha de ser l'esforç dut a terme per alguns sectors de l'Església per promoure la llengua catalana i evitar-ne l'oblit.

L'edició del llibre obre la porta a la investigació d'aquest tipus de documents. Mitjançant la seva lectura i observant l'escenificació de cada moment podem entendre quin era el missatge que es volia transmetre a la població que assistia a les seves representacions.

Aquesta obra ens permet recordar un moment històric rellevant, un moment de canvi en el qual encara es conserven tradicions de tipus medieval. Tradicions que, sens dubte, han arribat fins als nostres dies adaptant-se a les diferents necessitats històriques.

Marta Pi Vázquez